645/02

Den 21. maj 2002 blev i sag nr. 56.293:

xxxxx xxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxx xx xxxxxxxxx
xxxx xxxxx xxxxxxxx

mod

Pen-Sam Liv
forsikringsaktieselskab
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Pen-Sam Liv, klager over, at selskabet har afvist at udbetale individuel invalidesum. Endvidere klages over selskabets sagsbehandling.

Klageren er ved kendelse af 10/4 2000 fra Det Sociale Nævn i Roskilde Amt tildelt mellemste førtidspension med virkning fra den 1/7 1995.

I skrivelse til nævnet af 23/8 2001 har selskabet bl.a. anført: "I pensionsordningen var klager omfattet af individuel invalidesum, som omtales i § 11b i forsikringsvilkårene og på side 9 i pjecen. Klager var tillige omfattet af dødsfald- og invalidesum, som omtales i kapitel 3 i de nævnte forsikringsvilkår og på side 8 i pjecen for så vidt angår invaliditet. Da bidraget ophørte den 01.10.1994, var J.L.C. [klageren] omfattet af 3 måneders dækning ved sygdom på individuel invalidesum, jf. forsikringsvilkårenes § 15, og 3 måneders præmiefri dækning (§ 24) og 5 års opretholdt dækning ved erhvervsudygtighed på dødsfald- og invalidesummen (§ 23). J.L.C. ansøgte den 06.01.1995 om helbredsbetinget ydelse fra pensionsordningen. Baggrunden var, at J.L.C. havde fået konstateret fibromyalgi samt led af ryg- og nakkesmerter. Ved ansøgningen var J.L.C. opsagt fra sit arbejde efter en længere sygdomsperiode. **Vurdering af klagers erhvervsevne** Til brug for selskabets vurdering af J.L.C.'s erhvervsevnenedsættelse, indhentede selskabet - med J.L.C.'s samtykke - de lægelige oplysninger, som har dannet grundlag for

pensionssagen ved det offentlige, herunder akter fra revalideringsforsøget i 1995 samt speciallægeerklæring af 16.05.1994 fra speciallæge i fysiurgi og rehabilitering J.K., samt speciallægeerklæring af 07.03.1995 fra speciallæge i reumatologi N.F. J.L.C. blev ved kendelse af 22.06.1995 tilkendt forhøjet almindelig førtidspension fra det offentlige efter § 14, stk. 3, nr. 1 i Lov om social pension, hvilket svarer til, at erhvervsevnen er nedsat med 1/2, men ikke med 2/3 vurderet udfra helbredsmæssige kriterier. For at opnå et bedre bedømmelsesgrundlag, indhentede selskabet speciallægeerklæring fra cheflæge, speciallæge i ortopædisk kirurgi B.R.D. samt speciallæge i reumatologi J.S. I erklæring af 05.09.1995 konkluderer B.R.D., at J.L.C.'s erhvervsevne i aktuelt erhverv er nedsat med ca. 1/2 men, at det endnu er for tidligt at afgøre, hvorvidt tilstanden er varigt nedsat. I erklæring af 18.04.1996 konkluderer J.S., at set fra et reumatologisk klinisk synspunkt kan man ikke objektivt konstatere lidelse i bevægeapparatet, der medfører nedsættelse af erhvervsevnen på mere end den allerede fastslået. På baggrund af de foreliggende oplysninger blev J.L.C. ved brev af 08.08.1996 med virkning fra 01.10. 1994 bevilget heltids syge- og ulykkesforsikring ved 50% erhvervsevnenedsættelse og modtog 60.000 kr., idet selskabet havde vurderet, at J.L.C.'s erhvervsevne var varigt nedsat med 1/2 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv. Pen-Sam Liv modtog den 12.04.2000 brev fra J.L.C. af 11.04.2000, hvor den tidligere ansøgning om helbredsbetinget ydelse ønskes genoptaget som følge af, at Det Sociale Nævn i Roskilde amt ved kendelse af 10.04.2000 har tilkendt J.L.C. offentlig mellemste førtidspension efter § 14, stk. 2, nr. 1 i Lov om Social Pension med virkning fra 01.07.1995. Pen-Sam Liv indhentede herefter - med J.L.C.'s samtykke - de lægelige oplysninger, som dannede grundlag for tilkendelsen af mellemste førtidspension, herunder kopi af patientjournal fra læge K.G., udtalelse fra speciallæge i reumatologi J.B., speciallægeerklæring fra overlæge dr.med. F.G., udtalelse fra speciallæge C.G., samt kopi af udskrivningsbreve fra Bispebjerg Hospital og Roskilde Amts Sygehus. Speciallæge F.G. konkluderer i erklæring af 15.11.1996, at J.L.C.'s erhvervsevne skønnes nedsat med mere end 50%. Det Sociale Nævn i Roskilde Amt har i sin begrundelse for tilkendelsen af mellemste førtidspension lagt til grund, at J.L.C. i perioden 10.05. - 21.06.1995 har været optaget til arbejdsprøvning på Roskilde BOMI og, at erhvervsevnen. derfra blev skønnet varigt nedsat med mere end 2/3. Sagen blev på baggrund af de nye oplysninger revurderet i selskabet, og J.L.C.'s erhvervsevne blev med virkning fra 01.07.1995 vurderet varigt nedsat med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv. **Ret til ydelser ved 2/3 erhvervsevnened-**

sættelse Selskabet meddelte ved brev af 26.09.2000 J.L.C. om, at hun med virkning fra den 01.07.1995 var berettiget til en individuel invalidesum beregnet udfra de faktiske præmieindbetalinger for perioden 01.03.1992 - 30.09.1994 samt til invalidesum. Det følger imidlertid af forsikringsvilkårenes § 21, sidste stykke, og omtales i pjecen på side 8, at det er en forudsætning for udbetaling, at der ikke tidligere er udbetalt heltids syge- og ulykkesforsikring ved 50% erhvervsevnenedsættelse for forsikrede omfattet af pensionsordningen. Da invalidesummens størrelse udgjorde det samme beløb som den allerede udbetalte syge- og ulykkesforsikring ved 50% erhvervsevnenedsættelse, var forudsætningen for udbetaling af invalidesummen bortfaldet. Selskabet oplyser ved brev af 09.11.2000 J.L.C. om, at den individuelle invalidesum efter fradrag af statsafgift i henhold til Pensionsbeskatningsloven og tillæg af renter for perioden 18.09. - 09.11.2000 udgør netto, 1.226,94 kr. som samtidig anvises ved check. Klager har ved breve af 04.12.2000, 28.02.2001 og 02.03.2001 klaget til selskabet over størrelsen af udbetalingen og over at summen ikke er bevilget med virkning fra lønophør. Vi vedlægger selskabets svarbreve af 21.02.2001 ... og 25.06.2001 ... **Selskabets opfattelse af sagen** For så vidt angår spørgsmålet om tidspunktet for varig nedsættelse af erhvervsevnen med 2/3 fastholder selskabet, at der ikke er dokumentation i sagen for, at erhvervsevnen skulle være nedsat varigt med 2/3 i ethvert erhverv før 01.07.1995, som tillige er den dato, det offentlige har lagt til grund ved tilkendelse af mellemste førtidspension. Da dette tidspunkt ligger mere end 3 måneder efter lønophør, fastholder selskabet, at det er korrekt, at individuel invalidesum alene er beregnet på grundlag af de faktiske indbetalinger, idet forsikringen var omskrevet til præmiefri forsikring. Selskabet fastholder videre, at selvom klager i princippet er berettiget til invalidesum ved 2/3 erhvervsevnenedsættelse, skal denne ikke udbetales, fordi klager allerede har modtaget udbetaling af heltids syge- og ulykkesforsikring, som er etableret i tilknytning til pensionsordningen. Vi finder anledning til at bemærke, at klager såvel i forsikringsvilkårenes § 8, som på pjecens side 12, er orienteret om, at hun havde mulighed for at tegne en fortsættelsesforsikring. Selskabet ses ikke i sagen at have modtaget nogen henvendelse om fortsættelsesforsikring fra klager."

Klageren har i skrivelse af 2/9 2001 til nævnet anført: "Jeg må pointere jeg har været 2/3 -del erhvervsinvalideret siden lønophør, og så må det være det der står i policen der er gældende når sygdom/hændelsen sker som må være gældende, og ikke efter 3

mdr., når den pludselig er blevet omskrevet til fripolice. Ingen mennesker får deres sygedagpengeperiode afgjort inden for 3 mdr. efter lønophør. Sådan er systemet i Danmark ikke skruet sammen! Hver gang jeg efterfølgende fik tilsendt opgørelse/police, har jeg haft ringet til PEN-SAM, og her fik jeg hver gang at vide, at det var den gamle police der gjaldt, p.g.a. igangværende sag. Hvis Pen-Sam så nu pludselig fastholder, jeg skal have sum efter ophørsreglen, må Fagbevægelsen i hvert fald gøres opmærksom på, at forsikringen intet er værd, i forhold til det man bliver oplyst om. I juli 1996 havde jeg besøg af Pen-Sams socialrådgiver, som tilmed sagde, at hvis jeg var 2/3-del-erhvervsinvalideret, kunne jeg få individuel invalidesum, svarende til nogen og tyvetusinde efter afgift. Altså beløbet iflg. Policens indhold før omskrivning til fripolice. Nu prøver man så på at komme uden om. De højesteretsdomme som nu har fundet sted i lignende sager, er kommet den syge til gode, hvor pensionsselskaberne er blevet dømt til at udbetale pensioner o. lign., med tilbagevirkende kraft fra lønophør."

Selskabet har hertil i skrivelse af 14/9 2001 anført følgende: "**Klagers erhvervsevnenedsættelse** Klageren anfører atter, at hendes erhvervsevne var nedsat med 2/3 fra lønophør den 30.09.1994. Som omtalt i vort brev af 23.08.2001 finder selskabet det ikke dokumenteret, at erhvervsevnen som anført i betingelserne var varigt nedsat i ethvert erhverv med 2/3 ved lønophør. Selskabet har tilkendt klager individuel invalidesum alene på baggrund af tilkendelse af mellemste førtidspension med virkning fra 01.07.1995. **Rådgivning om police** Klager anfører endvidere, at hun, hver gang hun fik tilsendt ydelsesoversigt, ringede og fik at vide, at 'det var den gamle police, der gjaldt'. Ifølge telefonreferater i sagen har klager gentagende gange kontaktet selskabet under sagens forløb, og er løbende blevet orienteret om, hvad der skete i sagen herunder om indhentelse af speciallægeerklæringer og sagsforløbet hos interne lægekonsulenter. Omvendt har klager flittigt orienteret selskabet om forløbet af den offentlige pensionssag. Endelig blev klager den 11.04.1995 orienteret om kriterierne for udbetaling af heltids syge- og ulykkesforsikring, som udbetales ved mellem 1/2 og 2/3 erhvervsevnenedsættelse. Herudover finder selskabet, at klageren stedse har været bekendt med størrelsen på den individuelle invalidesum, da klageren hvert år har modtaget ydelsesoversigt, hvor beløbets størrelse fremgår. Vi vedlægger kopi af brev af 25.06.2001, som opregner hvilke beløb, som fremgår af de enkelte ydelsesoversigter. Som det vil fremgår, har individuel invalidesum efter bidragsophør været anført med mellem 2.010 kr. og 2.206,00

kr. Før bidragsophør udgjorde dækningen på individuel invalidesum. 40.397 kroner under forudsætning af fortsat bidragsindbetaling. Vi henviser til de fremsendte forsikringsvilkår og pjecens kapitel 3. Klager kan således ikke have haft en berettiget forventning om, at individuel invalidesum efter bidragsophør skulle udgøre 'nogen og tyve tusinde efter afgift'. **Hjemmebesøg af socialrådgiver** Klager anfører endelig, at en socialrådgiver fra Pen-Sam i juli sagde, at hvis klager var 2/3 invalideret kunne klager få individuel invalidesum på nogen og tyvetusinde efter afgift. For at opnå et bredere kendskab til og en mere personlig rådgivning af medlemmer, som søger om helbredsbetingede ydelser, kan selskabet i særlige tilfælde besøge medlemmet hjemme. I den foreliggende sag modtog klager hjemmebesøg af en socialrådgiver den 01.07.1996. Socialrådgiveren har udarbejdet en udførlig rapport over besøget, som vedlægges i uddrag. Som det i fremgår blev klager orienteret om, at såfremt hun opfyldte betingelserne for ydelser ved 2/3 invaliditet, ville hun være berettiget til en sumudbetaling på brutto 100.000 kroner, som der skulle betales afgift af og, at klager tillige var omfattet af individuel invalidesum, som socialrådgiveren ikke havde det præcise tal på. Klager blev orienteret om, at det drejede sig om et mindre beløb, da det er baseret på klagerens indbetalinger til pensionsordningen i godt 2 år. Klager blev endvidere orienteret om, at såfremt hun fik ydelse ved 1/2 invaliditet, vil der kun ske udbetaling 1 gang. Som det fremgår af det tidligere fremsendte materiale blev heltids syge- og ulykkessum ved mellem 1/2 og 2/3 erhvervsevnenedsættelse udbetalt til klager den 08.08.1996. Klager har derfor været grundigt orienteret om, hvilke ydelser hun kunne forvente herunder, at individuel invalidesum ville være et mindre beløb."

Nævnet har fået forelagt de lægelige akter i sagen.

I forsikringsbetingelserne hedder det: "**§ 15. Dækning ved sygdom** Dersom forsikrede før det fyldte 60. år fratræder den stilling, som medførte pligtmæssig præmiebetaling, på grund af erhvervsudygtighed, opretholdes dækning, som anført i §§ 10 og 11 i 3 måneder efter fratrædelsen, såfremt forsikrede i hele perioden, indtil forsikredes erhvervsevne er varigt nedsat med mindst 2/3, er uafbrudt erhvervsudygtig på grund af sygdom. ... Kap. 3 Dødsfalds- og invalidesum ... **§ 21. Invalidesum** Invalidesum udbetales, hvis forsikrede før det fyldte 60. år fratræder den stilling, som medførte pligtmæssig præ-

miebetaling, og erhvervsevnen er varigt nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv. Vurderingen af erhvervsevnenedsættelsen foretages af selskabet. Selskabet kan betinge udbetalingen af forsikringsydelsen af, at forsikrede er tilkendt mellemste eller højeste førtidspension fra det offentlige. Invalidesum i henhold til denne bestemmelse kan ikke udbetales mere end én gang til den samme person, uanset om forsikringen efter i en periode at have været sat ud af kraft, igen tegnes for den pågældende. Det er endvidere en forudsætning for udbetaling, at der ikke tidligere er udbetalt heltids syge- og ulykkesforsikring ved 50% erhvervsevnenedsættelse for forsikrede omfattet af Pensionsordningen af 01.04.90. ... **23. Opretholdt dækning** Dersom forsikrede fratræder den stilling, som medførte pligtmæssig præmiebetaling, opretholdes dækning for henholdsvis invalidesum i 5 år og dødsfaldssum i 2 år efter fratrædelsen, såfremt forsikrede i hele perioden, indtil henholdsvis retten til invalidesum i henhold til § 21 indtræder eller indtil dødsfaldet, er uafbrudt erhvervsudygtig på grund at sygdom. **24. Præmiefri dækning** Dækning, som anført i §§ 21 og 22, opretholdes selv om forsikrede i de første 3 måneder efter fratrædelsen ikke er erhvervsudygtig."

Nævnet udtaler:
I overensstemmelse med den offentlige pensionssag har selskabet anerkendt, at klagerens erhvervsevne er varigt nedsat med 2/3 fra den 1/7 1995.

Nævnet har ikke grundlag for at antage, at erhvervsevnen også før denne dato var nedsat i samme omfang, og kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at udbetale ydelse til klageren som sket.

Herefter

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand